

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5612/2567

พนักงานอัยการจังหวัดกำแพงเพชร โจทก์ นาง จ. โจทก์ร่วม นาย ภ. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 1, ป.อ. มาตรา 264, ป.อ. มาตรา 265, ป.วิ.อ. มาตรา 195, ป.วิ.อ. มาตรา 225

ย่อ / หลักกฎหมาย

คำขอกู้ยืมเงิน/หนังสือขอกู้ยืมเงิน/หนังสือสัญญาค้ำประกันโครงการช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภาวะความเดือดร้อนด้านการเงินพร้อมด้วยหนังสือยินยอมให้หักเงินปันผล – เฉลี่ยคืนหรือเงินอื่นใดที่พึงจะได้รับจากสหกรณ์ออมทรัพย์ ค. กับคำขอและหนังสือกู้เงินเพื่อเหตุฉุกเฉินเป็นเอกสารสิทธิหรือไม่ ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้จะมีได้มีการยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลล่างทั้งสอง จำเลยที่ 2 ก็หยิบยกขึ้นฎีกาได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225 เห็นว่า แม้เอกสารการกู้ยืมเงิน 2 ชุดดังกล่าว จะใช้ถ้อยคำชื่อเอกสารทำนองว่าเป็นคำขอกู้ยืมเงิน และเนื้อหาของเอกสารระบุให้เข้าใจได้ว่าผู้เสียหายที่ 1 จะต้องพิจารณาตามคำขอกู้เสียก่อนว่าจะอนุมัติให้กู้ยืมเงินหรือไม่ อันมีลักษณะเป็นคำเสนอตามที่จำเลยที่ 2 อ้างมาในฎีกาก็ตาม แต่ชื่อเอกสารดังกล่าวก็ระบุด้วยว่าเป็นหนังสือขอกู้ยืมเงินกับหนังสือกู้เงิน และเนื้อหาในเอกสารก็มีระบุไว้ชัดว่าผู้เสียหายที่ 2 ตกลงผูกพันเป็นผู้กู้และจะชำระต้นเงินพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้เสียหายที่ 1 ในฐานะผู้ให้กู้ ส่อแสดงว่าคู่สัญญาประสงค์ให้ใช้เอกสารฉบับเดียวกันนั้นเป็นทั้งคำขอกู้และสัญญากู้ยืมเงินในคราวเดียวเป็นหลักฐานแห่งการก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้เสียหายที่ 1 และผู้เสียหายที่ 2 โดยสภาพของเอกสารจึงถือได้ว่าเป็นเอกสารสิทธิตามบทนิยามของ ป.อ. มาตรา 1 (9) แล้ว ส่วนในขณะจำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อปลอมของผู้เสียหายที่ 2 ในคำขอกู้ยืมเงินและหนังสือกู้เงินดังกล่าว ผู้เสียหายที่ 1 ยังไม่ได้อนุมัติให้ผู้เสียหายที่ 2 กู้เงินดังที่จำเลยที่ 2 อ้างในฎีกา ก็หาทำให้เอกสารการกู้ยืมเงิน 2 ชุดดังกล่าว ไม่เป็นเอกสารสิทธิแต่อย่างใด การกระทำโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนตาม ป.อ. มาตรา 264 วรรคแรก เป็นพฤติการณ์ประกอบการกระทำ ไม่ใช่ผลที่ต้องเกิดจากการกระทำ เพียงแต่น่าจะเกิดความเสียหาย แม้จะไม่เกิดขึ้นก็เป็นความผิดสำเร็จแล้ว และความเสียหายที่น่าจะเกิดนั้นอาจเป็นความเสียหายต่อทรัพย์สิน หรือความเสียหายอื่นใดอันกฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครอง หรือสามารถพิจารณาเห็นได้จากความคิดเห็นของวิญญูชนทั่วไปก็ได้ ในคดีนี้ ความถูกต้องแท้จริงของหลักฐานการกู้ยืมเงินซึ่งผู้เสียหายที่ 1 พึงได้รับการคุ้มครองเพื่อที่จะสามารถบังคับตามสัญญาเอาแก่ผู้กู้ได้โดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ เกี่ยวกับความสมบูรณ์ของสัญญา แม้ในขณะจำเลยที่ 2 กรอกข้อความและลงลายมือชื่อผู้เสียหายที่ 2 ปลอม ยังไม่มีการนำเอกสารการกู้ยืมเงินไปแสดงต่อผู้เสียหายที่ 1 ก็ดี ผู้เสียหายที่ 2 มีเจตนากู้ยืมเงินจากผู้เสียหายที่ 1 ก็ดี จำเลยที่ 2 ไม่ได้รับผลประโยชน์จากการกระทำดังกล่าวก็ดี แต่พฤติการณ์การกระทำของจำเลยที่ 2 น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายที่ 1 ครบองค์ประกอบความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิแล้ว

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32, 33, 83, 264, 265, 268 และบริบทของกลาง จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ ระหว่างพิจารณา นางจรรวรณ์ ผู้เสียหายที่ 2 ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาต ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ 2 มีความผิด

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264 วรรคหนึ่ง, 265 (ที่ถูก มาตรา 264 วรรคแรก (เดิม), 265 (เดิม)) เป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานปลอมเอกสารสิทธิซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 (ที่ถูก เป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ฐานปลอมเอกสารกับฐานปลอมเอกสารสิทธิ เป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานปลอมเอกสารสิทธิซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90) จำคุกกระทงละ 1 ปี รวม 2 กระทง เป็นจำคุก 2 ปี ทางนำสืบของจำเลยที่ 2 เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ให้กระทงละหนึ่งในสาม คงจำคุกกระทงละ 8 เดือน รวม 2 กระทง เป็นจำคุก 16 เดือน รัชของกลาง ข้อหาอื่นให้ยก และยกฟ้องโจทก์และโจทก์ร่วมสำหรับจำเลยที่ 1 โจทก์ร่วมและจำเลยที่ 2 อุทธรณ์ ระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค 6 จำเลยที่ 1 ถึงแก่ความตาย ศาลอุทธรณ์ภาค 6 มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 ออกจากสารบบความแล้ว ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำคุกจำเลยที่ 2 กระทงละ 6 เดือน รวม 2 กระทง ลดโทษให้กระทงละหนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุก 8 เดือน นอกจากนี้แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยที่ 2 ฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้ฎีกาโต้แย้งกันในชั้นฎีการับฟังเป็นยุติว่า ในวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยที่ 2 กรอกข้อความในคำขอกู้ยืมเงิน/หนังสือกู้ยืมเงิน/หนังสือสัญญาค้ำประกันโครงการช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภาวะความเดือดร้อนด้านการเงิน หนังสือยินยอมให้หักเงินปันผล – เฉลี่ยคืนหรือเงินอื่นใดที่พึงจะได้รับจากสหกรณ์ออมทรัพย์ ค. แล้วปลอมลายมือชื่อโจทก์ร่วมในช่อง "ผู้กู้ยืมเงิน" และ "ผู้รับเงิน" กับกรอกข้อความในคำขอและหนังสือกู้เงินเพื่อเหตุฉุกเฉินแล้วปลอมลายมือชื่อโจทก์ร่วมในช่อง "ผู้ขอกู้" และ "ผู้รับเงินกู้" และปลอมลายมือชื่อโจทก์ร่วมในการรับรองสำเนาบัตรสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ค. ของโจทก์ร่วมสำหรับความผิดฐานใช้เอกสารและเอกสารสิทธิปลอม ยุติไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6 เนื่องจากโจทก์และโจทก์ร่วมไม่ได้ฎีกา ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 ประการแรกมีว่า ผู้เสียหายที่ 2 ขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้หรือไม่ เห็นว่า ปัญหานี้ศาลอุทธรณ์ภาค 6 วินิจฉัยโดยฟังข้อเท็จจริงว่าโจทก์ร่วมรู้เห็นยินยอมให้จำเลยที่ 2 กรอกข้อความและลงลายมือชื่อโจทก์ร่วมปลอมในคำขอกู้ยืมเงิน/หนังสือกู้ยืมเงิน/หนังสือสัญญาค้ำประกันโครงการช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภาวะความเดือดร้อนด้านการเงินพร้อมด้วยหนังสือยินยอมให้หักเงินปันผล – เฉลี่ยคืนหรือเงินอื่นใดที่พึงจะได้รับจากสหกรณ์ออมทรัพย์ ค. กับคำขอและหนังสือกู้เงินเพื่อเหตุฉุกเฉิน และโจทก์ร่วมเป็นผู้รับเงินกู้ทั้งสองจำนวนไป โจทก์ร่วมไม่ได้ฎีกาโต้แย้ง ข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงยุติไปตามคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ภาค 6 พฤติการณ์ของโจทก์ร่วมเช่นนี้ย่อมถือไม่ได้ว่าโจทก์ร่วมได้รับความเสียหายจากการกระทำของจำเลยที่ 2 ดังกล่าว โจทก์ร่วมจึงไม่ใช่ผู้เสียหายซึ่งจะมีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้ ศาลอุทธรณ์ภาค 6 ขอบที่จะแก้ไขคำพิพากษาศาลชั้นต้นโดยให้ยกคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ของผู้เสียหายที่ 2 แต่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 ไม่แก้ไข จึงเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้ไข ฎีกาของจำเลยที่ 2 ในข้อนี้ฟังขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 ประการต่อไปมีว่า สำเนาบัตรสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ค. ของผู้เสียหายที่ 2 เป็นเอกสารสิทธิดังที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 วินิจฉัยหรือไม่ เห็นว่า ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าการปลอมสำเนา

บัตรสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ค. ของผู้เสียหายที่ 2 เป็นความผิดฐานปลอมเอกสารตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264 วรรคหนึ่ง (ที่ถูกลบ มาตรา 264 วรรคแรก (เดิม)) ศาลอุทธรณ์ ภาค 6 พิพากษายืน แสดงว่าศาลอุทธรณ์ภาค 2 ยังคงวินิจฉัยว่าสำเนาบัตรสมาชิกสหกรณ์ดังกล่าว เป็นเพียงเอกสารที่ไม่ใช่เอกสารสิทธิ ไม่ได้วินิจฉัยว่าเป็นเอกสารสิทธิดังที่จำเลยที่ 2 เข้าใจในฎีกาที่ ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษามานั้น จึงชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 2 ในข้อนี้ ฟังไม่ขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 2 ประการต่อไปมีว่า คำขอกู้ยืมเงิน/หนังสือกู้ยืม เงิน/หนังสือสัญญาค้ำประกันโครงการช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภาวะความเดือดร้อนด้านการเงิน พร้อมด้วยหนังสือยินยอมให้หักเงินปันผล – เฉลี่ยคืนหรือเงินอื่นใดที่ฟังจะได้รับจากสหกรณ์ ออมทรัพย์ ค. กับคำขอและหนังสือกู้เงินเพื่อเหตุฉุกเฉิน เป็นเอกสารสิทธิหรือไม่ ปัญหานี้เป็น ข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้จะมีได้มีการยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลล่าง ทั้งสอง จำเลยที่ 2 ก็หยิบยกขึ้นฎีกาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225 เห็นว่า แม้เอกสารการกู้ยืมเงิน 2 ชุดดังกล่าว จะใช้ถ้อยคำชื่อ เอกสารทำนองว่าเป็นคำขอกู้ยืมเงิน และเนื้อหาของเอกสารระบุให้เข้าใจได้ว่าผู้เสียหายที่ 1 จะต้องพิจารณาตามคำขอกู้เสียก่อนว่าจะอนุมัติให้กู้ยืมเงินหรือไม่ อันมีลักษณะเป็นคำเสนอตามที่ จำเลยที่ 2 อ้างมาในฎีกาก็ตาม แต่ชื่อเอกสารดังกล่าวก็ระบุด้วยว่าเป็นหนังสือกู้ยืมเงินกับหนังสือ กู้เงิน และเนื้อหาในเอกสารก็มีระบุไว้ชัดเจนว่าผู้เสียหายที่ 2 ตกลงผูกพันเป็นผู้กู้และจะชำระต้นเงิน พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้เสียหายที่ 1 ในฐานะผู้ให้กู้ ส่อแสดงว่าคู่สัญญาประสงค์ให้ใช้เอกสารฉบับ เดียวกันนั้นเป็นทั้งคำขอกู้และสัญญากู้ยืมเงินในคราวเดียวเป็นหลักฐานแห่งการก่อให้เกิดสิทธิและ หน้าที่ระหว่างผู้เสียหายที่ 1 และผู้เสียหายที่ 2 โดยสภาพของเอกสารจึงถือได้ว่าเป็นเอกสารสิทธิ ตามบทนิยามของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (9) แล้ว ส่วนในขณะที่ยังจำเลยที่ 2 ลงลายมือชื่อ ปลอมของผู้เสียหายที่ 2 ในคำขอกู้ยืมเงินและหนังสือกู้ยืมดังกล่าว ผู้เสียหายที่ 1 ยังไม่ได้อนุมัติให้ ผู้เสียหายที่ 2 กู้ยืมเงินดังที่จำเลยที่ 2 อ้างในฎีกา ก็หาทำให้เอกสารการกู้ยืมเงิน 2 ชุดดังกล่าว ไม่เป็น เอกสารสิทธิแต่อย่างใด ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 วินิจฉัยว่าเอกสารการกู้ยืมเงิน 2 ชุด ดังกล่าวเป็น เอกสารสิทธินั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 2 ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยตาม ฎีกาของจำเลยที่ 2 ประการต่อไปมีว่า การที่จำเลยที่ 2 กรอกข้อความและลงลายมือชื่อผู้เสียหายที่ 2 ปลอมในเอกสารการกู้ยืมเงิน 2 ชุดดังกล่าว นั้น น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายที่ 1 หรือไม่ เห็นว่า การกระทำโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264 วรรคแรก เป็นพฤติการณ์ประกอบการกระทำ ไม่ใช่ผลที่ต้อง เกิดจากการกระทำ เพียงแต่น่าจะเกิดความเสียหาย แม้จะไม่เกิดขึ้นก็เป็นความผิดสำเร็จแล้ว และ ความเสียหายที่น่าจะเกิดนั้นอาจเป็นความเสียหายต่อทรัพย์สิน หรือความเสียหายอื่นใดอัน กฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครอง หรือสามารถพิจารณาเห็นได้จากความคิดเห็นของวิญญูชนทั่วไป ก็ได้ ในคดีนี้ ความถูกต้องแท้จริงของหลักฐานการกู้ยืมเงินซึ่งผู้เสียหายที่ 1 ฟังได้รับการคุ้มครอง เพื่อที่จะสามารถบังคับตามสัญญาเอาจากผู้กู้ได้โดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ เกี่ยวกับความสมบูรณ์ของ สัญญา แม้ในขณะจำเลยที่ 2 กรอกข้อความและลงลายมือชื่อผู้เสียหายที่ 2 ปลอม ยังไม่มีการนำ เอกสารการกู้ยืมเงินไปแสดงต่อผู้เสียหายที่ 1 ก็ดี ผู้เสียหายที่ 2 มีเจตนากู้ยืมเงินจากผู้เสียหายที่ 1 ก็ดี จำเลยที่ 2 ไม่ได้รับผลประโยชน์จากการกระทำดังกล่าวก็ดี ดังที่จำเลยที่ 2 อ้างในฎีกา แต่ พฤติการณ์การกระทำของจำเลยที่ 2 น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายที่ 1 ครบองค์ประกอบ ความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิแล้ว ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาว่า จำเลยที่ 2 มีความผิดฐานปลอม

เอกสารสิทธิ นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 2 ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยตาม ฎีกาของจำเลยที่ 2 ในประการสุดท้ายมีว่า มีเหตุสมควรรื้อการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยที่ 2 หรือไม่ เห็นว่า จำเลยที่ 2 กระทำความผิดเนื่องจากผู้เสียหายที่ 2 รู้เห็นในการให้จำเลยที่ 2 กรอกข้อความ และลงลายมือชื่อผู้เสียหายที่ 2 ปลอมในเอกสารการกู้ยืมเงิน และผู้เสียหายที่ 2 ก็ได้รับเงินกู้จาก ผู้เสียหายที่ 1 ตามคำขอกู้ยืมเงิน ผู้เสียหายที่ 1 รับชำระหนี้จากผู้เสียหายที่ 2 ได้ด้วยการหัก เงินปันผลที่ผู้เสียหายที่ 2 มีสิทธิได้รับ และหักเงินเดือนผู้เสียหายที่ 2 ในแต่ละเดือนเพื่อผ่อน ชำระหนี้เป็นงวด ๆ ตามข้อตกลงในสัญญากู้ยืมแต่ละฉบับ จนครบถ้วนแล้ว พฤติการณ์ กระทำความผิดของจำเลยที่ 2 จึงไม่ร้ายแรงมากนัก เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 2 เคยได้รับโทษจำคุก มาก่อน สมควรให้โอกาสจำเลยที่ 2 ได้กลับตนเป็นพลเมืองดีสักครั้งด้วยการรื้อการลงโทษจำคุกไว้ ที่ศาลล่างทั้งสองไม่รื้อการลงโทษจำคุกให้จำเลยที่ 2 นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 2 ในข้อนี้ฟังขึ้น แต่เพื่อให้จำเลยที่ 2 หลาบจำ ให้ลงโทษปรับจำเลยที่ 2 อีกสถานหนึ่ง พิพากษาแก้ เป็นว่า ให้ปรับจำเลยที่ 2 กระทั่งละ 9,000 บาท รวม 2 กระทั่ง อีกสถานหนึ่ง เมื่อลดโทษให้กระทั่ ละหนึ่งในสามแล้ว คงปรับกระทั่ละ 6,000 บาท รวม 2 กระทั่ ปรับ 12,000 บาท เมื่อรวมกับโทษ จำคุกแล้ว คงจำคุก 8 เดือน และปรับ 12,000 บาท โทษจำคุกให้รื้อการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี นับ แต่วันอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยที่ 2 ฟัง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ไม่ชำระ ค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 ยกคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ของ ผู้เสียหายที่ 2 นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6

องค์คณะ

สันติชัย วัฒนวิทย์กรรม · นพดล คชรินทร์ · รังสรรค์ กุลาเลิศ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/5612/2567>